

zaaknummer 2013 W 1072

Datum beslissing: 18 februari 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats] ([land]),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.A. Viellevoye-Geers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op een voor de
Klachtencommissie onbekende datum,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven van [datum] tot [datum] lid geweest van de
Congregatie van de Broeders van Liefde.

1. De procedure

Het klaagschrift (met bijlagen) is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 oktober 2013. Op 12 december 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie (met bijlage) op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam] voornoemd.

Op 28 januari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Viellevoye-Geers voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], Provinciale Overste, en broeder [naam], bestuurslid van de Congregatie.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Vanaf ongeveer 9-10 jaar moest klager naar [instelling] te [plaats]. Toen hij in het jaar 1966-1967 in de laatste groep zat (groep 8) was aangeklaagde zijn groepsleider en surveillant op de slaapzaal.

In groep 8 is klager in een half jaar tijd ongeveer 4 à 5 keer seksueel misbruikt door aangeklaagde. Klager was toen ongeveer 15 jaar oud. Het seksueel misbruik bestond uit het aanraken/betasten van zijn geslachtsdelen. Klager werd betast onder zijn kleding of hij moest van aangeklaagde zijn broek naar beneden doen. Ook heeft aangeklaagde getracht klager met de hand te bevredigen, hij trok de penis van klager een aantal keren heen en weer. Het gebeurde meestal op het moment dat klager bij aangeklaagde geroepen was om een klusje te doen, bijvoorbeeld in de douchecabine.

Het seksueel misbruik is gestopt nadat klager aangeklaagde duidelijk had gemaakt dat het afgelopen moest zijn. Klager was het zat en wilde ook geen klusjes meer doen voor aangeklaagde.

Aangeklaagde had vaak losse handjes. Klager is dan ook meermalen door aangeklaagde geslagen. Toch had klager dat liever dan de handtastelijkheden.

Klager kon niet goed overweg met zijn vader. Hij heeft zijn vader wel verteld over het misbruik. Die reageerde met de woorden “kop dicht”.

2.2 Klager is nog steeds heel boos over wat er gebeurd is en huilt nog steeds als hij er over verteld. Klager was nog jong en voelde zich machteloos. Dit machteloze gevoel heeft hij nog steeds.

Klager heeft zijn hele leven hard gewerkt. Hij heeft altijd moeite gehad met autoriteit. Op de momenten dat hij boos was, kwam de ontlading via een vechtpartij.

Op zijn 20^e is klager getrouwd. Na een huwelijk van 34 jaar is zijn echtgenote in 2005 overleden. Zij echtgenote wist hem altijd goed in te schatten en hem in te tomen. Inmiddels is klager ouder en rustiger geworden. Sinds 2009 is hij hertrouwd.

Klager heeft het seksueel misbruik altijd voor zich gehouden, tot drie jaar terug. Hij heeft er toen met zijn jongste zus over gepraat. Klager kwam er achter dat hij niet de enige in de familie was die was misbruikt; ook zijn tweede zus en een neef bleken seksueel misbruikt te zijn. Klager dacht altijd dat hij het seksueel misbruik in zijn eentje moest verwerken. Zijn tweede zus heeft hem er op gewezen dat er een mogelijkheid is om een klacht in te dienen. Klager heeft er vervolgens nog twee tot drie jaar over gedaan voordat hij daadwerkelijk de klacht heeft ingediend.

2.3 Klager wenst erkenning voor hetgeen gebeurd is en excuses van de zijde van de Broeders van Liefde, alsmede een gegrondverklaring van zijn klacht, zodat hij de mogelijkheid heeft om een gepaste compensatie te vragen bij de Compensatiecommissie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Provinciale Overste heeft in zijn reactie gesteld dat hij naar vermogen onderzoek heeft verricht in de archieven van de Nederlandse Provincie. Ook is onderzoek verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Aangeklaagde werkte vanaf 12 december 1961 tot zijn uittreding in 1974 als broeder surveillant op [instelling]. Na zijn uittreding is hij blijven werken op [instelling], als [naam]. Volgens nog in leven zijnde broeders werkte aangeklaagde als groepsleider van paviljoen 8 (later, vanaf 1969 paviljoen 10 genoemd), bij de grotere jongens.

Klager staat geregistreerd als leerling van [instelling] van [datum] tot [datum]. Volgens zijn leerlingencartaar verbleef hij in de groepen 2-1-6-7-8.

Er zijn de Congregatie, behalve de klachten van klager en een ander persoon (deze klacht bestrijkt een andere periode en een andere functie van aangeklaagde), geen andere klachten bekend over aangeklaagde uit zijn [instelling]tijd.

In een eerdere procedure tegen aangeklaagde is een klacht gegrond verklaard. Deze klacht had betrekking op de tijd dat aangeklaagde op het pensioonaat [naam] woonde en werkte. In het archief zijn twee brieven gevonden van juni en augustus 1960 waarin melding wordt gemaakt van moeilijkheden rond aangeklaagde. Er wordt gesproken over personen die “van [pensioonaat] afweten”. Er wordt in de brief ook gemeld dat aangeklaagde “nog steeds blijft beweren dat hij geen strafbare feiten heeft gedaan”. In 1960 werd aangeklaagde overgeplaatst.

Er wordt aangenomen dat de Congregatie hem in 1961 een nieuwe kans wilde geven toen ze hem opnieuw benoemden als surveillant in [plaats]. Hij bleef in [plaats] werken en er zijn geen aanwijzingen gevonden in het archief dat hij verkeerd met kinderen omging. Hij werd nooit opnieuw overgeplaatst, hij bleef zelfs werken na zijn uittreding.

De Congregatie vraagt zich af of op basis van de gegrondheid van de klacht uit [pensionaat] conclusies getrokken mogen worden met betrekking tot de klacht van klager.

Indien in alle redelijkheid aangenomen mag worden dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt, dan acht de Congregatie dit misbruik zeer verwerpelijk. Namens de Nederlandse broeders wil de Provinciale Overste spijt betuigen, de pijn die klager heeft geleden erkennen en daarvoor zijn oprechte verontschuldigen aanbieden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Alhoewel bijna vijftig jaar zijn verstreken sedert het plaatsvinden van de verweten gedragingen, aangeklaagde niet kan worden gehoord nu hij is overleden en de feiten niet meer in detail te onderzoeken zijn, is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Voor de Klachtencommissie is het aannemelijk geworden dat klager tijdens zijn verblijf in groep 8 van het Instituut [naam] gedurende een periode van een half jaar meermalen (ongeveer 4 à 5 keer) onzedelijk door aangeklaagde is betast. Klager werd hierbij niet alleen onder zijn kleding betast, maar moest ook zijn broek naar beneden doen. Aangeklaagde heeft ook wel eens geprobeerd klager met de hand te bevredigen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke en betrouwbare wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal, dat naar het oordeel van de Klachtencommissie consistent is, heeft beschreven en ter zitting heeft verteld.

De Klachtencommissie heeft tot haar overtuiging laten meewegen de inhoud van de verklaring zoals weergegeven in het formulier 'Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs' van de heer [naam]. Dit gestelde misbruik door aangeklaagde heeft weliswaar in een eerdere periode (ongeveer 10 jaar eerder) plaatsgevonden en op een ander instituut, te weten Pensionaat [naam] te [plaats], maar er is wel duidelijk sprake van een zelfde patroon. Het is de Klachtencommissie bovendien ambtshalve bekend dat er reeds een klacht gegrond is verklaard tegen aangeklaagde, ook met betrekking tot het instituut [naam] (bekend onder zaaknummer 2011 T 392 (1)). Ook deze zaak blijkt overeenkomsten te vertonen met de gebeurtenissen die klager zijn overkomen.

Door de Congregatie is de vraag gesteld of op basis van de gegrondheid van de klacht uit de tijd op [pensionaat] conclusies getrokken mogen worden met betrekking tot de klacht van klager. De Klachtencommissie is van oordeel dat er geen reden is om dat niet te doen,

aangezien seksueel misbruik in het algemeen, en zeker in dit geval nu het eenzelfde patroon laat zien, niet zozeer als plaatsgebonden, maar meer als persoonsgebonden kan worden gezien.

De Klachtencommissie laat bovendien meewegen hetgeen naar aanleiding van het gedane archiefonderzoek naar voren is gekomen, zoals vermeld door de Overste in zijn inhoudelijke reactie op de klacht.

Voorts wordt meegewogen dat klager ongeveer drie jaar geleden over het misbruik door aangeklaagde heeft gesproken met een zus en zijn huidige echtgenote. En tot slot is nog in aanmerking genomen de ter zitting afgelegde verklaring van de Overste dat het verhaal van klager aannemelijk over komt.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 15 jaar oud.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Over een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

4.7 Wellicht ten overvloede merkt de Klachtencommissie op dat zij inhoudelijk niet ingaat op de in het klaagschrift genoemde fysieke mishandeling door aangeklaagde, daar de Procedure *uitsluitend* bestemd is voor klachten wegens gepleegd *seksueel misbruik* binnen de Katholieke Kerk in Nederland.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders van Liefde de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 18 februari 2014 door:

mr. G.A.M. Stevens, voorzitter; mr. F.J.M. Walstock en dr. P J.A. Panhuis, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.